

Gäller för: Regionhälsan

Giltig från: 2024-10-08

Innehållsansvar: Lina Ljung Roseke, (linro20), Områdeschef

Giltig till: 2026-10-08

Granskad av: Lina Ljung Roseke, (linro20), Områdeschef

Godkänd av: Per Gyllén, (pergy1), Chefläkare

Anmälan om oro om barn till Socialnämnden

Anmälningsplikt enligt kapitel 14 § 1 Socialtjänstlagen - orosanmälan

Syfte

Personal inom Hälso-och sjukvården har lagbunden skyldighet att skyndsamt anmäla till socialnämnd om missförhållande som rör barn. Skyldigheten gäller redan vid misstanke. Riktlinjen är en sammanfattning av nedanstående grundmaterial.

Beskrivning

När far barn illa?

Barn far illa när barnet utsätts för fysiskt eller psykiskt våld, att bevittna/uppleva våld mot närstående, att leva i en miljö där våld och hot förekommer, utsätts för sexuella övergrepp eller fysisk och psykisk försummelse/omsorgssvikt. Barn far illa när barnet utsätts för hedersrelaterat våld, som är en form av psykiskt våld eller kränkning, men kan även ta sig uttryck i fysiskt våld och sexuella övergrepp. Barn och ungdomar kan också fara illa på grund av sitt eget beteende, exempelvis missbruk, kriminalitet och annat självdestruktivt beteende.

- Exempel på försummelse: Att en vuxen skadar eller äventyrar barnets hälsa eller utveckling genom att inte ge det omsorg som brist på mat, kläder, sjukvård, tandvård, stimulans, utbildning eller kärlek.

- Exempel på fysiskt våld: Att skaka, slå, knuffa, sparka, bita, bränna, nypa, riva, förgifta eller försöka kväva ett barn.
- Exempel på psykiskt våld: Att utsätta ett barn för nervärderande omdömen, orimliga bestraffningar, hån, isolering, utfrysning, eller tvinga barnet att bevittna våld mot närstående.
- Exempel på sexuella övergrepp: Att utsätta ett barn för fullbordade samlag, sexuellt betonade smekningar/sexuella inviter av en vuxen, blottning.

Oro för ett väntat barn

Inom VGR finns det en riktlinje som talar om att alla medarbetare med oro för ett väntat barn ska lämna uppgifter till socialtjänsten med stöd av 25 kap. 12 § offentlighets- och sekretesslagen samt samverka kring oron för det väntade barnet. Se Länsgemensam riktlinje oro för väntat barn. Dock går det inte att göra en formell orosanmälan på ofödda/ väntade barn då de inte är en juridisk person enligt lagen.

Anmälan till socialnämnden

Den som överväger att göra en anmälan kan konsultera nämnden, det vill säga lokalt socialkontor, innan anmälan görs. Detta kan göras utan att barnets identitet röjs.

Samråd med mer erfarna kollegor på arbetsplatsen kan vara till stöd.

En anmälan bör göras skriftligt, via brev eller fax. I en akut situation kan det vara nödvändigt att göra anmälan per telefon. En sådan muntlig anmälan bör sedan bekräftas skriftligt. Konsultation eller ett samråd får inte medföra att en anmälan fördröjs.

Det är ofta lämpligt att den som gör en anmälan själv informerar vårdnadshavarna om varför en anmälan görs. Överväg alltid om den som ska skyddas med anmälan utsätts för risk/skada om vårdnadshavaren informeras. **Om barnet är utsatt för brott och vårdnadshavare eller närstående är misstänkt förövare, ska inte de informeras om att anmälan görs.** Det kan handla om att barnet utsätts för våld, sexuella övergrepp eller situationer som präglas av heder eller andra sociala normer där barnet kan bli utsatt.

Barnet bör liksom i andra vårdsituationer få ta del av information utifrån sin ålder och kognitiva nivå. Samråd bör alltid ske med socialtjänsten innan information ges till vårdnadshavaren och barnet.

Vid akuta ärenden kontorstid kontaktas socialkontoret i respektive kommun/stadsdel. Övrig tid kontaktas socialjouren *enligt lokal rutin*.

Ansvar

Alla medarbetare inom Hälso- och sjukvården är skyldiga att genast anmäla till socialtjänsten om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa.

Anmälningsskyldigheten inträder redan vid misstanke om att något förhållande föreligger som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa.

Det är verksamhetschefen som ansvarar för att det finns lokala rutiner i verksamheten gällande att skriva en anmälan samt hur kontakt förs med socialtjänsten.

En bedömning av om socialnämnden behöver ingripa kan inte göras av någon annan myndighet än denna. Det medicinska ansvaret för patienten övertas aldrig av socialtjänsten, utan kvarstannar på vården även efter det att en orosanmälan gjorts. Vård med tillhörande dokumentation ska fortsatt utföras inom hälso- och sjukvårdens verksamheter.

De som är anmälningsskyldiga är också skyldiga att lämna socialnämnden alla uppgifter som kan vara av betydelse för en utredning om ett barns behov av skydd. Eftersom skyldigheten att lämna ut uppgifter följer av lag behöver inte den utlämnande verksamheten i förväg upplysa klienten/patienten om att uppgifterna lämnas ut.

Relaterad information

Anmälningsskyldighet

Aktuell författning: SOSFS 2014:6 Socialstyrelsens allmänna råd om anmälan om missförhållanden enligt 14 kap. 1 § Socialtjänstlagen (2001:453). Socialstyrelsen publicerade 2014 en handbok med titeln: ”Barn som far illa eller riskerar att fara illa. En vägledning för hälso- och sjukvården samt tandvården gällande anmälningsskyldighet och ansvar”. Detta dokument utgör grunden för denna sammanfattning.

I 14 kap. 1 § SoL anges en skyldighet för vissa myndigheter och anställda vid sådana myndigheter att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa.

Alla myndigheter inom hälso- och sjukvården, oberoende av om deras verksamhet riktar sig till barn eller inte, omfattas av denna bestämmelse. Anmälningsskyldigheten gäller inte bara för myndigheten som sådan utan även för de som är anställda vid myndigheten.

Vid ett sjukhus eller en vårdcentral omfattas inte bara läkare, sjuksköterskor, sjukgymnaster med flera utan också läkarsekreterare, vaktmästare och annan servicepersonal.

Anmälningsskyldigheten gäller även om man vet om att en annan myndighet redan har anmält eller att socialtjänsten redan har inlett en utredning. Det finns också en fortsatt skyldighet att anmäla om ny oro för barnet uppstår eller om oron kvarstår efter den första anmälan samt att informera socialtjänsten om eventuella nya omständigheter som kan ha betydelse för utredningen av barnets behov av stöd och skydd.

Det är barnets behov som ska vara utgångspunkten i en anmälningssituation. En anmälan ska enligt 14 kap. 1 § SoL göras genast till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa.

Anmälningsskyldigheten inträder redan vid misstanke om att något förhållande föreligger som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd.

Skyldigheten att anmäla är absolut i den meningen att den inte får bli föremål för övervägande av den anmälningsskyldige själv. En bedömning om socialnämnden behöver ingripa kan inte göras av någon annan myndighet än denna.

Källhänvisning

Socialtjänstlagen (2001:453) 14 kap. 1§.

Socialstyrelsen SOSFS 2014:6 (S). Allmänna råd. Handläggning av ärende som gäller barn och unga.

Socialstyrelsen SOSFS 2014:6 Barn som far illa eller riskerar att fara illa. En vägledning för hälso- och sjukvården samt tandvården gällande anmälningsskyldighet och ansvar.

Socialstyrelsen SOSFS 2014:4 Våld i nära relationer.

Rikshandboken barnhälsovård. <http://www.rikshandboken-bhv.se>.

Regional medicinsk riktlinje – Barn under 18 år som far illa eller riskerar att fara illa inklusive barn som har bevittnat/upplevt våld – indikationer och handläggning.

Länsgemensam riktlinje oro för väntat barn [Oro för väntat barn](#)

Barnskyddsteam, Vårdgivarwebben

Våld i nära relationer, Kunskapscentrum

Information om handlingen

Handlingstyp: Riktlinje verkställighet

Gäller för: Regionhälsan

Innehållsansvar: Lina Ljung Roseke, (linro20), Områdeschef

Granskad av: Lina Ljung Roseke, (linro20), Områdeschef

Godkänd av: Per Gyllén, (pergy1), Chefsläkare

Dokument-ID: RHS9919-529963968-10

Version: 5.0

Giltig från: 2024-10-08

Giltig till: 2026-10-08